Region Stockholm

9

Revidering av överenskommelse ”Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård”

HSN 2020-0917

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Tandvård
Kristin Bruksner

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-02-18

HSN 2020-0917

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Revidering av överenskommelse ”Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård”

Ärendebeskrivning
Ärendet avser förslag till revidering av överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län, ”Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård”.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård, HSN 2020-0917.

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i tandvårdsberedningen.

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Reviderad överenskommelse ”Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård” fastställs.

2. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att teckna reviderad överenskommelse ”Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård”.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
De förslag som presenteras i detta tjänsteutlåtande berör överenskommelsen mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län, ”Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård”.

Sedan år 2012 finns en överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län om samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård. Överenskommelsen har som syfte att förtydliga respektive parts ansvar samt det gemensamma ansvaret för region och kommun.

Uppsökande verksamhet omfattar personer med varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och personer som omfattas av lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Personer som omfattas har rätt till avgiftsfri munhälsobedömning i hemmet, samt nödvändig tandvård, till samma avgift som öppen hälso- och sjukvård. Kostnaden ingår i högkostnadsskyddet.

Den uppsökande verksamheten ingår som en del i tandvårdsstödet till vissa äldre och funktionshindrade som infördes den 1 januari 1999. Den berättigade ska få minimerat besvär från tänder och munslemhinna, bibehålla relevant tuggförmåga och utseende. Munhälsotillståndet ska inte försämra allmäntillståndet och inte ge upphov till utökat omvårdnadsbehov.

I den uppsökande verksamheten som utförs av avtalade tandvårdsföretag ingår dessutom munvårdsutbildning till vård- och omsorgspersonal. Munvårdsutbildning ska inkludera teoretisk och praktisk information om munvård som en del i omvårdnaden. Överenskommelsen avser munhälsobedömning, munvårdsutbildning och nödvändig tandvård oavsett boendeform och regi.

Nulägesbeskrivning
Nuvarande överenskommelse från år 2012 beskriver det gemensamma ansvaret för uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) mellan kommunerna och Region Stockholm. Då överenskommelsen behöver förtydligas och uppdateras föreslås en revidering.

Förslag till förändringar
Nedan beskrivs förslag till de väsentligaste revideringarna i överenskommelsen mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län.

De lagar och regelverk som ligger till grund för överenskommelsen har förtydligats.

Ansvarsfördelning och parternas åtaganden har förtydligats. Parterna har ett gemensamt ansvar för uppföljning där ett årligt möte med kommunkontaktpersoner innefattas. Hur oenighet och avsteg från överenskommelsen ska hanteras har tydliggjorts.

Överenskommelsens giltighetstid och upphörande har omformulerats. Uppsägningstiden för överenskommelsen föreslås förlängas till tolv (12) månader. Om en kommun säger upp överenskommelsen gäller uppsägningen endast den kommunen och överenskommelsen fortsätter att gälla för övriga parter.

Ekonomiska konsekvenser
De föreslagna förändringarna bedöms innebära oförändrade ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
De föreslagna förändringarna bedöms innebära oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
De föreslagna förändringarna ämnar att i större utsträckning nå berättigade patienter, oavsett boendeform, i syfte att stärka jämställd och jämlik vård.

Miljökonsekvenser
De föreslagna förändringarna bedöms innebära oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
De föreslagna förändringarna bedöms innebära oförändrade konsekvenser avseende administration.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Lena Hanberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten
Godkänd av Björn Eriksson, 2021-02-18

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
HSN 2020-0917

2020-11-17

Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård

Överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län

2020-11-17

Innehållsförteckning

1. Överenskommelsens parter 3
2. Storsthlms roll 4
3. Bakgrund 4
4. Syfte och gemensam målsättning 4
5. Målgrupp 5
6. Ansvarsfördelning och parternas åtaganden 6
6.1 Regionens åtaganden 6
6.2 Kommunens åtaganden 7
7. Organisation för samverkan 9
7.1 Länsövergripande samverkan 9
8. Ändringar av överenskommelsen 9
9. Eskaleringstrappa vid oenighet 9
10. Uppföljning 10
11. Överenskommelsen giltighetstid och upphörande 11
12. Övrig information 11
13. Definitionslista 12

1. Överenskommelsens parter

Överenskommelsens parter är Region Stockholm och de 26 kommunerna i Stockholms län:

Botkyrka kommun
Danderyds kommun
Ekerö kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Lidingö stad
Nacka kommun
Norrtälje kommun
Nykvarns kommun
Nynäshamns kommun
Salems kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna stad
Stockholms stad
Sundbybergs stad
Södertälje kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Upplands-Bro kommun
Upplands Väsby kommun
Vallentuna kommun
Vaxholms stad
Värmdö kommun
Österåkers kommun

Kommunerna kallas gemensamt ”kommunerna” och var för sig ”kommunen”. Region Stockholm kallas ”regionen”. Kommunerna och regionen gemensamt kallas ”parterna”.

Om regionen eller kommunen tecknar avtal med någon annan part och överlåter uppgifter de har ansvar för, ska denna överenskommelse tillämpas.

Respektive part ska ansvara för att överenskommelsen är bindande för och gälla eventuella underleverantörer.

2. Storsthlms roll

Storsthlm företräder kommunerna avseende uppföljning och utvärdering av överenskommelsens övergripande och principiella frågor samt tillämpning av denna överenskommelse i relation till Region Stockholm.

3. Bakgrund

Uppsökande verksamhet omfattar personer med ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och personer som omfattas av lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Personerna som omfattas har rätt till avgiftsfri munhälsobedömning i hemmet, samt nödvändig tandvård, till samma avgift som öppen hälso- och sjukvård. Kostnaden ingår i högkostnadsskyddet.

Den uppsökande verksamheten ingår som en del i tandvårdsstödet till vissa äldre och funktionshindrade, som infördes den 1 januari 1999. Den berättigade ska få minimerat besvär från tänder och munslemhinna, bibehålla relevant tuggförmåga och utseende. Munhälsotillståndet ska inte försämra allmäntillståndet och inte ge upphov till utökat omvårdnadsbehov.

Grunden för denna överenskommelse utgörs av tandvårdslag (1985:125) och tandvårdsförordning (1998:1338). Region Stockholm har enligt 8 a § tandvårdslag (1985:125) ansvar för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård till individer som tillhör målgruppen. Tandvårdsförordning (1998:1338) 12 § förtydligar att regionen och kommunerna ska samverka så att de som tillhör målgruppen får det tandvårdsstöd de har rätt till.

I den uppsökande verksamheten som utförs av avtalade tandvårdsföretag ingår dessutom munvårdsutbildning till vård- och omsorgspersonal. Munvårdsutbildning ska inkludera teoretisk och praktisk information om munvård som en del i omvårdnaden.

4. Syfte och gemensam målsättning

Syftet med den uppsökande verksamheten är att skapa förutsättningar för en god daglig munvård. Det förutsätter en god samverkan mellan parterna där ansvarsfördelning och samverkan är tydlig och känd hos berörda verksamheter. Överenskommelsen ska förtydliga respektive parts ansvar samt det gemensamma ansvaret

mellan region och kommun så att de personer som har rätt till munhälsobedömning får erbjudande. Samt att de som tackar ja till munhälsobedömning får den utförd och att personalgrupper får undervisning i munhälsovård. Överenskommelsen avser munhälsobedömning, munvårdsutbildning och nödvändig tandvård oavsett boendeform eller regi.

Parterna är överens om följande gemensamma målsättning:

- Alla som tillhör målgruppen ska identifieras oavsett boendeform eller driftsform.
- Tandvårdsstödsintyg ska utfärdas och förnyas skyndsamt.
- Berättigad med tandvårdsstödsintyg ska få erbjudande om munhälsobedömning samt vid behov erbjudande om nödvändig tandvård.
- Berättigad ska få en god daglig munvård.
- Regionen och kommunen ska tillsammans med avtalade tandvårdsföretag samverka för att ovanstående uppfylls på ett effektivt och patientsäkert sätt utifrån den berättigades behov.

5. Målgrupp

Bestämmelser om uppsökande verksamhet finns i 8 a § tandvårdslag (1985:125). Berättigade till uppsökande verksamhet är personer som:

1. omfattas av lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
2. har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och som
    a) omfattas av en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslag (2017:30),
    b) får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård), eller
    c) är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård eller omsorg som personer som omfattas av 2 a eller 2 b ovan.

Regionen ska också se till att målgruppen erbjuds nödvändig tandvård. För den nödvändiga tandvården gäller fritt val av tandvårdsutförare. Uppsökande verksamhet är inte en förutsättning för att få nödvändig tandvård. Dels kan munhälsobedömning inte hunnit bli genomförd innan behovet av nödvändig tandvård uppstått dels kan individen valt att avstå från munhälsobedömningen.

För att få tandvårdsstödsintyg ska den enskilde ha ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser eller omfattas av lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Med omfattande, menas personlig omvårdnad under större delen av dygnet, det vill säga minst tre gånger/dygn samt nattillsyn. Nattillsyn kan likställas med trygghetslarm, förutsatt att omvårdnadsbehovet är *varaktigt* och *omfattande*. Det kan finnas personer som uppfyller kraven avseende omvårdnadsbehov, men avböjt nattillsyn. Även dessa personer har rätt till tandvårdsstödsintyg.

Med varaktigt, menas ett behov som förväntas kvarstå minst ett år.

6. Ansvarsfördelning och parternas åtaganden

Regionen och kommunerna har ett gemensamt ansvar för att verksamheten fungerar på avtalat sätt. Parternas gemensamma åtaganden innebär att:

- Implementera och säkerställa att innehållet i överenskommelsen är känt i samtliga berörda verksamheter.
- Gemensam uppföljning av överenskommelsen.

6.1 Regionens åtaganden

Region Stockholm har ansvar för att uppsökande verksamhet, munhälsobedömning, munvårdsutbildning och nödvändig tandvård planeras, bedrivs, och säkerställs enligt regelverk.

Regionen ansvarar för att:

- Tillhandahålla tandvårdsföretag som ska utföra den uppsökande verksamheten i samverkan med kommunen.

- Tillhandahålla IT-system för administration.

- Informera kommunen om vilka tandvårdsföretag som utför uppsökande verksamhet. Informationen görs tillgänglig i regionens IT-system.

- Informera om regler och riktlinjer samt eventuella förändringar inom uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård.

- Vid behov bistå kommunens intygsutfärdare i bedömning av tandvårdsstödsintyg.

- Utfärda tandvårdsstödsintyg till personer som får hemsjukvård enligt målgrupp 2b.

- Tillhandahålla webbutbildning för de personer som administrerar och/eller utfärdar tandvårdsstödsintyg.

- Tillhandahålla ett munvårdskort som fylls i av tandvårdsföretaget vid munhälsobedömning.

- Tillhandahålla blankett om erbjudande om munhälsobedömning.

- Tillhandahålla en kontaktperson som bistår vid frågor samt tar emot information om det uppstår situationer som inte fungerar med tandvårdsföretaget som utför uppdraget.

6.2 Kommunens åtaganden

Kommunen ska identifiera individer berättigade till munhälsobedömning och nödvändig tandvård samt utfärda tandvårdsstödsintyg och informera om munhälsobedömning och nödvändig tandvård.

Kommunen ska samverka och planera med tandvårdsföretagen av uppsökande verksamhet så att målgruppen erbjuds och erhåller munhälsobedömning samt att vård- och omsorgspersonalen får munvårdsutbildning.

Kommunen ansvarar för att:

- Aktivt arbeta för att identifiera individer inom målgrupperna som är berättigade till munhälsobedömning och nödvändig tandvård.

- Utfärda tandvårdsstödsintyg och informera den berättigade om munhälsobedömning och nödvändig tandvård.

- Samverka och planera med tandvårdsföretag av uppsökande verksamhet så att målgruppen erbjuds och erhåller munhälsobedömning.

- Årligen erbjuda och informera om munhälsobedömning till personer som är berättigade till munhälsobedömning men som tidigare tackat nej till munhälsobedömning.

- Samverka och planera munvårdsutbildning med avtalade tandvårdsföretag, samt anvisa lokal för dessa utbildningstillfällen, så att vård- och omsorgspersonal erhåller årlig munvårdsutbildning.

- Säkerställa att vård- och omsorgspersonal deltar vid munhälsobedömning för att informera tandvårdsutföraren om den berättigades allmäntillstånd och ta del av givna rekommendationer och instruktioner.

- Säkerställa att den berättigade ges daglig munvård enligt tandvårdsutförararens rekommendationer. Tid för daglig munvård ska ingå i personlig hygien.

- Uppgift om den berättigades fasta tandvårdskontakt ska finnas dokumenterad och tillgängligt för berörd personal för att säkerställa regelbunden kontakt med tandvård.

- När behov av tandvård föreligger kunna vara kontaktlänk (exempelvis boka tider och se till att personen får tandvård).

- Tillhandahålla en kontaktperson gentemot regionen som i kommunen är ansvarig för att ta emot och sprida information från regionen om den uppsökande verksamheten. Kontaktpersonen ska delta i möten med regionen och ansvara för att informera regionen om förändringar i kommunens organisation och annat som berör den uppsökande verksamheten.

- Administrera behörighet för intygsutfärdare. Ansvara för att samtliga går regionens webbutbildning för intygsutfärdare för att säkerställa att alla har aktuell kompetens för att kunna identifiera vilka individer som är berättigade.

- Använda regionens IT-stöd för samtlig administration som gäller den uppsökande verksamheten gentemot regionen.

- Ansvara för att aktuella boende- och kontaktuppgifter registreras och uppdateras.

7. Organisation för samverkan

7.1 Länsövergripande samverkan

Det finns en politisk styrgrupp för samverkan i länet med representation från kommunerna i länet, genom Storsthlms styrelse och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Stockholm. Den politiska styrgruppen kallas Vård i Samverkan (VIS) och är ett forum för samverkan och beredning inför beslut i respektive organisation i frågor som rör hälsa, vård och omsorg. Som stöd i sitt arbete har VIS en tjänstemannastyrgrupp Sammanhållen vård och omsorg, och ytterligare samrådsgrupper som ansvarar för olika sakområden. Tjänstemannastyrgruppen har i uppdrag att förvalta denna överenskommelse och länsövergripande rutiner kopplade till överenskommelsen. I uppdraget ingår vidare att hantera avsteg och tvister, samt att gemensamt, initiera, utveckla och följa upp att denna överenskommelse följs.

8. Ändringar av överenskommelsen

Eventuella ändringar av och tillägg till denna överenskommelse kan initieras av parterna och ska godkännas av samtliga parter.
Beslut om ändringar av mindre betydelse och som inte påverkar överenskommelsens huvudsakliga innehåll, exempelvis språkliga ändringar och anpassningar till förändringar i lagtext eller nationella riktlinjer görs av Region Stockholm i samråd med Storsthlm.

9. Eskaleringstrappa vid oenighet

Vid parts eventuella avsteg från åtaganden i överenskommelsen eller rutin som är kopplade till överenskommelsen, eller oenighet om tolkning av överenskommelse eller rutin ska följande eskaleringstrappa tillämpas:

1. Avsteg från åtagande eller oenighet om tolkning ska i första hand lösas av parterna på lokal nivå i kommunen och Region

Stockholm, såvida dessa inte är av en sådan principiell karaktär att det kan antas påverka andra parter.
2. Avsteg från åtagande eller oenighet om tolkning som inte kan lösas på lokal nivå hanteras i första hand av den samrådsgrupp/styrgrupp som utsetts att ansvara för sakområdet.
3. I det fall den samrådsgrupp/styrgrupp inte kan lösa en fråga om avsteg från åtagande eller oenighet om tolkning, ska frågan hanteras av regionens och kommunernas gemensamma tjänstemannastyrgrupp för Sammanhållen vård och omsorg.
4. Ytterst hanteras avsteg från åtagande eller oenighet av den politiska styrgruppen VIS som har tolkningsföreträde gällande överenskommelsen.

10.Uppföljning

Parterna har ett gemensamt ansvar för att överenskommelsen regelbundet följs upp, att stämma av resultatet av uppföljningen med varandra samt vid behov vidta åtgärder för att säkerställa att överenskommelsen och tillhörande rutin följs.

Överenskommelsen ska följas upp årligen genom möte med kommunkontaktpersoner. Kommunen ansvarar för att följa upp uppsökande verksamhet och ska av regionen få information om sin kommun/stadsdel. Region Stockholm tillhandahåller kommunen/stadsdelen rapporter som hämtas i regionens IT-system. Rapporterna ska minst innehålla information om:

- Antal utfärdare av tandvårdsstödsintyg som klarat kunskapstest.
- Antal berättigade som erbjudits munhälsobedömning.
- Antal berättigade som tackat ja till munhälsobedömning.
- Antal berättigade som tackat nej till munhälsobedömning.
- Antal utförda munhälsobedömningar.
- Antal vård- och omsorgspersonal som har deltagit i munvårdsutbildning.

Kommunen ska vara regionen behjälplig vid uppföljning av den uppsökande verksamheten.

Erfarenheterna av denna överenskommelse och dess rutiner ska följas upp löpande av Region Stockholm och Storsthlm.

11. Överenskommelsen giltighetstid och upphörande

Överenskommelsen börjar gälla när Region Stockholm och samtliga länets 26 kommuner antagit den, och tidigast från 2021-09-01. Överenskommelsen gäller därefter tills vidare. Överenskommelsen ersätter tidigare överenskommelse från år 2012.

Överenskommelsen kan sägas upp med en uppsägningstid om tolv (12) månader.

Om en kommun säger upp överenskommelsen gäller uppsägningen endast den kommunen och överenskommelsen fortsätter att gälla för övriga parter.

12. Övrig information

Denna överenskommelse ska läsas tillsammans med dokumentet *Rutin för samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård* som beskriver för kommunens personal hur uppdraget fungerar i praktiken.

Rutin för samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård förvaltas av Region Stockholm, tandvårdsenheten. Revidering av dokumentet sker löpande i samråd med tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg.

13. Definitionslista

Kommunen
Kommunen och eventuell vårdgivare/utförare.

Vård- och omsorgspersonal
Person eller personer som i sitt yrke utför hälso- och sjukvård och/eller socialtjänst, här inkluderas också hemtjänstpersonal.